

14 MAYIS 1982 GÜNÜ TEB MERKEZ HEYETİ TARAFINDAN BİLİNÇSİZ İLAÇ KULLANIMI KONUSUNDA DÜZENLENEN PANELİN PROGRAMI, İÇERİK VE SONUÇLARI

Panelin konuşmacıları:

Başkan: Prof. Dr. Şükran Geçgil

İ. Ü. Eczacılık Fakültesi Farmasi ve Teknolojisi Birimi
Başkanı.

Konuşmacılar:

1—Prof. Dr. Selçuk Erez

İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Kadın ve Doğum Birimi
Öğretim üyesi

2—Doç. Dr. İnci Şengün

İ.Ü. Eczacılık Fakültesi Analitik Kimya Birimi Öğretim
Üyesi.

3—Kimya Yüksek Mühendisi Kaya Turgut

Türkiye İlaç Endüstrisi İşverenleri Sendikası II. Başkanı

4—Doç. Dr. Ayşegül Ulubelen

İ.Ü. Eczacılık Fakültesi Farmasi ve Teknolojisi Birimi
Öğretim Üyesi

5—Ecz. Metin Seyithanoğlu

Türk Eczacıları Birliği İkinci Başkanı

6—Dr. İsmet Sözen

Türkiye İlaç Sanayii Derneği Başkanı

Başkan, paneli açtı; ilacın tarifi, kapsamı yurdumuzda kullanımı ve bilinçsiz ilaç kullanımının sınırını tarif etti. Eczacının ilaç kullanımı nedeni ile tedavide hekim ile hasta arasındaki yerini tanımladı. Bu konuda sayın konuşmacıların görüşlerinin neler olacağını, getirecekleri önerileri öğrenmek üzere sıra ile sözü kendilerine vereceğini bildirdi.

Prof. Dr. S. EREZ: Konuşmasında özet olarak; Ülkemizde bugün bilinçsiz ilaç tüketimi olduğunu ve bunun hekimin reçetesinde çok sayıda ilaç yazması nedeni ile medana geldiğini; gelişmiş ülkelerde reçetede 1—2 tane ilaç yazıldığı halde ülkemizde bu sayının ortalama 4—5 olduğu, hatta bu sayının da üstünde bulunduğunu bildirdi. Ameliyat sonrası mutlaka antibiyotik verilmesi gerekmediği halde antibiyotik, hatta 1—2 kalem daha ilaç yazıldığını bildirdi. Hatta modası geçmiş ilaçların bile bugün reçetede yer aldığını bildirdi.

Doç. Dr. İ. ŞENGÜN: Bilinçsiz ilaç kullanımının eczacıların gayreti ile önlenebileceğini bildirdi. Özellikle, hastaya ilacın yan etkilerini, zararlarını, kullanılma alanını, hekime ilaç danışmanlığı görevinin eczacı tarafından yapılabileceğini söyledi.

Y. Kim. Müh. K. TURGUT: İnsanlığa uygarlığın sağladığı imkanları sıralayıp, herkesin her konuda bu imkanlardan nasibini alması gerektiğini bildirdi. Türkiye'de genel sağlık harcamaları, hastane bakım masrafları, tıbbi malzeme ve ilaç masraflarının birbirine göre istatistiksel

değerlerini bildirdi. Türkiye'deki ilaç tüketimi harcamaları ile gelişmiş ve az gelişmiş ülkelerde saptanan sayısal değerler mukayeseli olarak açıklandı.

Doç. Dr. A. ULUBELEN: İlacın kontrolü ve gereksiz kullanımı konusunda herkese görev düştüğünü, bir ilacın fayda—zarar parametreleri, yan etkileri, dozu, ilaç etkileşimleri konusunun çok iyi bilinmesi; tedavi esnasında ilaca ve/ veya ilaç etkileşmelerinin sonucuna bağlı hastalıklar ortaya çıktığını bildirdi.

Ecz. M. SEYİTHANOĞLU: Eczane eczacısının ilaç dağıtımındaki önemini ve rolünü anlattı. Ülkemizde hekim sayısının yetersizliği, sağlık kurumlarının sayısal yetersizliği ve uygulamada hekimin ilaçla ilgili gerekli bilgileri hastaya vermek için yeterli fırsatı bulamadığını bu nedenlerle ilacı hastanın ancak eczanelerde eczacının yardımı ile tanınmasının mümkün olacağını bildirdi. Reçetede yazılan ilaçların gereğinden fazla sayıda verilmesine neden olan faktörleri açıkladı.

Dr. İ. SÖZEN: İlaç temini ve kullanılmasında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına düşen görevleri anlattı. Ancak ilaç imâli için tüketilen ham maddelerin adı ve miktarının belirlendiğini söyledi. İlaçla ilgili birçok bilgilerin Bakanlıkta da bulunmadığını bildirdi. Bazı resmi değerlendirmelerin henüz kesinlikle sağlanamadığını anlattı.

Yapılan konuşmalar ve konuşmacılara sorulan sorulara verilen cevaplar değerlendirildiğinde "Bilinçsiz İlaç Kullanımı" konulu Panel sonucunda aşağıdaki görüşler belirlendi.

1—Bilinçsiz ilaç kullanımı fazla miktarda ve gereksiz ilaç kullanımı olarak alınabilir; hekim ve eczacının ancak birlikte çalışarak önlem alabileceği bir konudur.

2—Bugün Türkiye'de de birçok ülkede olduğu gibi bilinçsiz ilaç kullanımından bahsedilebilir. Zira hekim sayısının, sağlık kurumlarının sayısal olarak yetersizliği ve koruyucu hekimliğin ve bazı sağlık hizmetlerinin sağlanmasındaki güçlük, yardımcı sağlık personelinin faaliyet alanının kısıtlı oluşu fazla ilaç kullanımını gerektirmektedir. Esasen bu konuda gerçek anlamda istatistiksel bir araştırma ve veri de yoktur. İlaçla ilgili bilinçli yapılması gereken birçok işlemlerde de bilinçsizlik söz konusudur.

3—İlaç kullanımında her türlü etkileşim reaksiyonunun Resmi Sağlık Kurumları—hekim—ilacın üreticisi—eczacı—yardımcı sağlık personeli ve hasta tarafından çok iyi bilinmesi ve gözlenmesi gerekir. Bu zincirin tam bir bütünlük içerisinde hasta sağlığına hizmet etmesi ve ancak birbirinden bilgi alışverişi ile bilinçsiz ilaç kullanımının önlenebileceği söylenebilir.